

Tässä tutkimuksessa on pyritty selvittämään asutuksen välitöntä ja välillistä vaikutusta MF-metsän linnustoon ja sen kokemia muutoksia. Lisäksi oli pyrkimyksenä selvittää alueella pesivien lajien pesimäbiologiaa ja elinedellytyksiä muuttuneissa olosuhteissa.

Alue A:n lintukantojen koostumus poikkeaa huomattavasti alkuperäisen metsätynⁿ linnustosta. Asutuksen maisemaa muovaava vaikutus on ollut erittäin voimakasta ja tapahtuneiden muutosten seurauksena alueelta nykyisin puuttuvat kenttä- ja pensaskerroksessa pesivät lajit, rastaskannat ovat kasvaneet ja lisäksi alueelle on kotiutunut joukko asutuksen seuralaislajeja. Alkuperäisestä linnustosta ainoastaan peipon osuus on säilynyt jokseenkin entisellään. Alueen sisäiset erot näkyvät lintukantojen paikallisen koostumuksen tuntuvana vaihteluna. Näiden erojen perimmäisenä syynä on alueiden erilainen käyttö ja siihen liittyen erilaisten maisemanhoidollisten näkemysten toteuttaminen.

Metsää edustavaⁿ näytealaan M kohdistuu asutuksen välillinen vaikutus ("säteilyvaikutus"): se on asukkaiden liikunnan ja ulkoilutarpeesta johtuva biotoopin kuluminen. M:n lintukannan koostumus on lähellä luonnontilaista metsää. Kysy-

myksiä herättää esim. pajulinnun yleisyys peippoon verrattuna (26%/19%); tälle mahdollinen selitys on metsän valoistuminen, joka on eräs metsän kokeman kehityksen välivaihe.

Näytealojen läheisen sijainnin vuoksi alueiden välillä voidaan osoittaa olevan vuorovaikutusta. M-alueella eräinä vuosina pesineet rastaat ovat käyneet ruokailemassa nurmikentillä ja vastaavasti asutuksen piirissä pesivät tiaiset näyttävät tekevän pitkiä vaelluksia etsiessään ravintoa metsäalueelta. Käsitykseni mukaan Strawnskin "Vorortslandschaft"-käsite on sovellettavissa vain yhteisesti alojen A ja M muodostamaan aluekokonaisuuteen.

Näytealoille takseeratut arvot vaihtelevat 535 - 770 p/km² asutun alueen ^{summa-}abundanssiarvojen ollessa metsän arvoa korkeampia. Takseerausten ulkopuolelle on eräiden vierailijoiksi luokiteltujen lajien lisäksi jätetty n.s. keskustadominantit, joiden osuuden olen arvioinut likipitään takseerattua summaabundanssia (asutun alueen) vastaavaksi. Tämä kohottaa asuttujen alueiden kannan eräinä vuosina jopa yli 1300 p/km². Tutkimuskausien aikana on kaikkiaan tehty havaintoja 49 lajista, takseerausten mukaan alueella M pesii 25 ja alueella A 16 lajia. Takseerausten yhteydessä pyrittiin mahdollisuuksien mukaan pesivien yksilöiden tunnistamiseen.

Tutkimusalueella on ⁿkauden lajin kohdalla todettu pesinnän ja pesikäyttäytymiskaavojen muutoksia: 60% tuntemistani mustarastaan ja yli 20% punakylkirastaan pesistä sijait-

si rakennuksissa. Räkättirestaalla ei sen yleisyydestä ja ilmeisestä kulturnurhakuisuudesta huolimatta voida osoittaa merkkejä luopumisesta perinteellisistä pesäpaikoista.

Monet tässä työssä kosketellut kysymykset ovat jääneet vaille tyhjentävää selvitystä. Yksityiskohtaista selvitystä vaatii m.m. eräiden lajien ravinnonhakumatkojen mittasuhteiden ja syiden selvittäminen (rastaat, tiaiset, kottarainen, Carduelis-lajit), lintujen kuolleisuuteen vaikuttavat tekijät, talitiaispoikueiden koko sekä punakylkirastaanpesien varhaisen hylkäämisen (28% pesistä) merkitys. Erillisenä ongelmana olisivat lisäksi paneuduttava olosuhteisiin ja alueella pesiviin lajeihin soveltuvien takseerausmenetelmien kehittämiseen.